

37.011.3-051
Д22

Двадцатипятилетие научной школы

*«Подготовка творческого учителя»:
проблемы, поиски, решения*

коллективный монографический очерк

Черкассы 2014

ПУТЬ В НАУКУ – ЭТО ПОСТОЯННЫЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ РОСТ И САМОСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ

*Чувасова Наталья Александровна,
кандидат педагогических наук, доцент кафедры
химии Криворожского педагогического института
ГВУЗ «Криворожского национального
Университета», автор более 50 работ*

В 1992 году с отличием закончила Криворожский государственный педагогический институт по специальности «Биология с дополнительной специальностью химия». С 1992 по 2002 год работала в Криворожской средней школе № 109 учителем химии. В 2000 году мне была присвоена высшая категория и звание «Старший учитель». В 2002-2005 годах училась в аспирантуре Криворожского государственного университета. В мае 2008 года защитила кандидатскую диссертацию на тему: «Формирование познавательной активности старшеклассников в процессе диалогического обучения» по специальности 13.00.09 – теория обучения. После окончания аспирантуры работала ассистентом, старшим преподавателем кафедры химии и заместителем декана естественного факультета.

После окончания университета, окунувшись с головой в работу с учащимися, убедилась в том, что если учитель сам равнодушен к тому, что происходит в жизни, не стремится к изменению окружающего мира, не привлекает своих воспитанников к поиску нового, оригинального, неизвестного, то нельзя добиться положительных результатов в профессиональной деятельности.

Сочетание теории и практики, потребность в педагогических инновациях определили мои научные интересы и успешный дальнейший поиск ответов на возникающие вопросы школьной практики.

Еще в аспирантуре, оказавшись в числе активных участников научной школы проф. Л. Кондрашовой, убедилась в том, что источником творческой личности является ее познавательная активность. Анализ психолого-педагогической литературы позволил разобраться в теоретических аспектах познавательной активности как важной характеристики педагогического профессионализма, определить пути, методику и технологию формирования ее у учащихся старших

классов. Это сложное личностное образование в своей структуре объединяет мотивационный, операционный и личностный компоненты и представляет собой стимул, обеспечивающий внутренние условия для становления творческой личности.

В ходе исследования было доказано, что эффективным фактором формирования познавательной активности старшеклассников является диалогическое обучение – как система приемов творческого сотрудничества учителя и учащихся, направленного на осознание и объединение всех усилий для творческого саморазвития и самовыражения личности. Было установлено, что в процессе диалогического обучения:

-развиваются навыки общения в различных ситуациях, ориентации в них, способности к самореализации и самопознанию:

-воспитывается интерес к окружающему миру, взаимоуважение, уважение к другим и собственной личности, умение иметь и отстаивать свое мнение;

-совершенствуется способность мыслить в диалогической форме; проявлять свои способности и действия в нестандартных ситуациях.

Собранные факты показали, что формирование познавательной активности – это не стихийный и самопроизвольный процесс, а целенаправленная организованная деятельность учителя и учащихся на принципах сотрудничества и сотворчества при соблюдении определенной совокупности дидактических условий. Опытно-экспериментальная работа показала, что наиболее действенными дидактическими условиями являются: наличие положительной мотивации, устойчивых познавательных интересов и потребностей, самоуправление процессом познавательной деятельности, овладение интеллектуальными умениями и педагогическая образовательная среда, которая стимулирует творчество, самостоятельность, оригинальность и нестандартность действий. Дальнейший профессиональный рост обусловил работу над докторской диссертацией.

Опубликованные работы

Чувасова Н.О. Пізнавальна активність: зміст та структура/ Н.О.Чувасова //Педагогіка вищої та середньої школи : Зб. наук. пр.- Кривий Ріг: КДПУ, 2005.-Вип. 11.- С.352-361.

Чувасова Н.О Дидактичні умови підвищення ефективності діалогічного навчання у формуванні пізнавальної активності старшокласників/ Н.О.Чувасова // Педагогіка вищої та середньої школи: Зб. наук. пр.-Кривий Ріг: КДПУ, 2005.-Вип. 12.- С. 198-207.

Чувасова Н.О Характеристика рівнів сформованості пізнавальної активності. /Н.О.Чувасова // Наукові записки. Серія: Педагогіка і психологія: Зб. наук. пр. – Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет ім.Михайла Коцюбинського, 2005. – Вип.14.- С.71-73.

В.Чуvasова Н.О Стан проблеми формування пізнавальної активності у практиці роботи загальноосвітні циклі / Н.О.Чуvasова // Педагогіка вищої та середньої школи: Зб. наук. пр. – Кривий Ріг: КДПУ, 2006.- Вип.14. – С.334-340.

Чуvasова Н.О., Головата С.А. Методика „ мозковий штурм” в системі екологічної освіти // Проблеми екології та екологічної освіти: матеріали VІІ Міжнародної науково-практичної конференції/ Кривий Ріг „Видавничий дім”, 2008. – С.290-293.

Чуvasова Н.О. Методика „Ситуації успіху” в системі екологічної освіти / Н.О.Чуvasова // Проблеми екології та екологічної освіти: матеріали VІІІ Міжнародної науково-практичної конференції. Кривий Ріг „ Видавничий дім”. – 2009. – С.288 – 292.

Чуvasова Н.О. Формування пізнавальної активності старшокласників у процесі діалогічного навчання: результати дослідження./ Н.О.Чуvasова // Науковий часопис. Серія 16 „ Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики. – Київ: Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова. – 2010. Випуск 11(21). – С.228-232.

Чуvasова Н.О. Формування пізнавальної активності студентів при вивченні біохімії./ Н.О.Чуvasова // Науковий часопис. Серія 16 „ Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики. – Київ: Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова. – 2010. Випуск 13(22). – С.166-169.

Чуvasова Н.О Діалог як засіб розвитку творчої особистості у процесі вивчення біохімії / Н.О.Чуvasова // Педагогіка вищої та середньої школи : Зб. наук. пр.- Кривий Ріг: КДПУ, 2010.- Вип. 27.- С. 209-215.

Чуvasова Н.О. Емоційний інтелект як важлива інтегральна характеристика творчої особистості/ Н.О.Чуvasова.// Педагогіка вищої та середньої школи : Зб. наук. пр. - Кривий Ріг: КДПУ, 2011.-Вип. 31.- С. 355-360.

Чуvasова Н.О. Формування пізнавальних потреб старшокласників в умовах діалогічного навчання хімії /Н.О.Чуvasова// Хімічна освіта в контексті хімічної безпеки: стан проблеми і перспективи.:Збірник тез доповідей. - Київ: Національний педагогічний університет ім.М.П.Драгоманова, Інститут природничо-географічної освіти та екології. - 2011.- С.173 -176.

Чуvasова Н.О. Діалогічний урок в системі хімічної освіти/ Н.О.Чуvasова // Науковий часопис. Серія 5 Педагогічні науки № 32– Київ: Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова. – 2011. Випуск 12(22). – С.394-405.

Чуvasова Н.О.Формування емоційного інтелекту на заняттях з біохімії засобами діалогічного навчання./ Н.О.Чуvasова// Педагогіка вищої та середньої школи : Зб. наук. пр.- Кривий Ріг: КДПУ, 2011.-Вип. 32.- С. 405-413.

Чуvasова Н.А. Личность учителя в диалогическом обучении / Чуvasова Н.А. //Современный учитель: личность и профессиональная деятельность: материалы V Международной научно-практической конференции (31 марта 2012г.) Сборник научных трудов/ Научный ред. д.п.н., проф. И.А.Рудаковой. – М.: Издательство «Перо», 2012- С. 77 - 80.

Чуvasова Н.О. Розвиток операційного компоненту пізнавальної активності студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Н.О.Чуvasова// Педагогіка вищої та середньої школи | Збірник наукових праць.- Кривий Ріг: КДПУ, 2012.-Вип. 34.- С. 148-157.

Чуvasова Н.О. Креативність майбутніх вчителів як основа розвитку творчої особистості учня/ Н.О.Чуvasова// Теорія і практика проектування авторських педагогічних систем: Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції.- Кривий Ріг.-К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2012.- С.393-399.

Чуvasова Н.А. Диалогическое обучение как способ формирования познавательной активности./Н.А.Чуvasова//Новые технологии в образовании: материалы XI Международной научно-практической конференции(28 мая 2012г.): Сборник научных трудов / Под науч.ред.д.пед.н., проф. И.А.Рудаковой. – М.: Издательство « Спутник +», 2012. – С. 280-283.

Чуvasова Н.О Критерії і рівневі характеристики пізнавальної активності студентів вищих педагогічних закладів./ Н.О.Чуvasова// Педагогіка вищої та середньої школи : Збірник наукових праць.- Кривий Ріг: КДПУ, 2012.-Вип. 36.- С. 237-244.

Чуvasова Н.О.Креативність майбутніх учителів як основа розвитку творчої особистості учня/ Н.О.Чуvasова// Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика: Збірник наукових праць. Випуск 8// І.С.Волошук (головний редактор) та інші. – К.: Інститут обдарованої дитини, 2012.- С.147-154.

Чуvasова Н.А. Закономерности электрохимического окисления транс-3,4-дигидроксикоричной кислоты./ Н.А.Чуvasова// Вопросы химии и химической технологии. 2013.- № 2. – С.142-145.

Чуvasова Н.О. Окисні методи руйнування МТБЕ (метилпертбутилового етеру)/ Н.О. Чуvasова // Вопросы химии и химической технологии.-2013.- № 3. – С.205-208.

Чуvasова Н.А. Витамины и антивитамины в жизнедеятельности живых организмов./Н.А.Чуvasова// Наука в современном мире: материалы XIV Международной научно- практической конференция. (Москва, 28 мая 2013 г.): Сборник научных трудов/ Научный ред. д.п.н., проф. Г.Ф.Гребенников. – М.: Издательство « Спутник +», 2013.- С.9-14.

Чуvasова Н.О Креативність особистості: зміст та структура / Н.О.Чуvasова// Педагогіка вищої та середньої школи : Збірник наукових праць.- Кривий Ріг: ДВНЗ « Криворізький національний університет», 2013.-Вип. 38.- С. 277-282.

Чуvasова Н.О. Хімія харчових добавок. Барвники./ Н.О.Чуvasова// Біологія і хімія в сучасній школі.- 2013.- № 5. – С.6-9.

Чуvasова Н.А. Креативность как основа формирования творческой личности будущих педагогов в условиях межкультурного образования/ Н.А.Чуvasова//Творческое развитие и саморазвитие в условиях межкультурного образования: материалы IX междунар.науч.-практ. конф.(Гродно, 19-20 марта 2013г): в 2ч.Ч 1/ М-во образования Респ.Беларусь; редкол.:В.П.Тарангей (гл.ред)[и др.] –Гродно:ГрГУ,2013.-С.245-249.

Наталья Чуvasова (Кривой Рог, Украина)